

محتوای کتاب‌های درسی تغییر می‌کند#۴۷؛ بررسی کاهش وزن کتاب‌ها

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش درباره روند تغییرات کتب درسی در سال‌های آینده توضیح داد.

به گزارش سایت خبری پرسون، حجت‌الاسلام علی لطیفی با حضور در شبکه خبر سیما، درباره توزیع کتب درسی در سال تحصیلی جاری و در پاسخ به پرسشی پیرامون علت کمبود کتاب درسی در برخی مناطق کشور اظهار کرد: مسئله توزیع کتاب درسی و چاپ‌سازی آن، فرایند طولانی و مفصلی دارد. سالانه ۱۵۰ میلیون جلد کتاب درسی چاپ و فرایند مربوط از تابستان یک سال قبل آغاز می‌شود.

وی افزود: تقریباً در شهریورماه فرایند چاپ کتب درسی به اتمام می‌رسد و میان استان‌ها توزیع می‌شود. ارسال کتب به مدارس زمانی اتفاق می‌افتد که اولاً ثبت‌نام دانش‌آموز در مدرسه انجام شده باشد و دوماً نسبت به ثبت سفارش اینترنتی کتاب‌های درسی خود اقدام کرده باشد.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با بیان اینکه ممکن است به دلایل مختلفی ثبت‌نام دانش‌آموزان در مدرسه به تاخیر بیفتد گفت: تاخیر در ثبت نام یکی از دلایلی است که ثبت سفارش کتب و توزیع آن را با مشکل مواجه می‌کند. علاوه براین، در برخی پایه‌ها، کتاب‌های انتخابی داریم که برخی مدارس اهتمام کافی نسبت به انتخاب دروس مربوط را ندارند.

لطیفی افزود: ۹۷.۷ درصد تمام دانش‌آموزانی که ثبت‌نام کرده بودند کتاب‌های درسی خود را دریافت کرده‌اند و تعداد کمی از دانش‌آموزان باقی مانده‌اند. اگر کتاب درسی به دست دانش‌آموزی نرسیده به ما اطلاع بدهند. ما براساس کدملی و کد دانش‌آموزی می‌توانیم مورد به مورد بررسی کنیم. دلایل بسیار مختلف و متنوع هستند. از سوی دیگر امکان ثبت سفارش تک‌جلدی کتب درسی نیز وجود دارد و خانواده‌ها می‌توانند اگر کتابی نیاز داشتند از طریق سامانه فروش، ثبت نام کنند.

وی با بیان اینکه همواره کتب بیش از تعداد دانش‌آموزان، چاپ می‌شود گفت: اگر هنوز افرادی کتاب ندارند باید به صورت مورد به مورد پیگیری شود. سامانه فعلی ما بسیار دقیق است و بر اساس کدملی و اسم مدرسه می‌توان توزیع کتاب درسی را رهگیری کرد. مشکل از سامانه نیست؛ با این حال آماده هرگونه بازبینی در فرایندهای توزیع کتب هستیم. در مقیاس‌های کلان مواردی را خواهیم داشت که باید به صورت موردی پیگیری کرد. به عنوان مثال در ماه گذشته گزارش‌هایی مبنی بر نرسیدن کتاب به برخی مناطق استان مرکزی به دست ما رسید و متوجه شدیم توزیع از استان به منطقه به صورت نامناسب انجام شده است و باید جابه‌جایی و هماهنگی انجام می‌شد تا کتاب به مناطقی که کتاب ندارند برسد.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی افزود: امسال حتی تا آبان ماه، ثبت‌نام دانش‌آموزان انجام می‌شد و اگر فرایندهای ثبت‌نام دانش‌آموزان در مدرسه به موقع انجام شود مشکلات کمتری در توزیع کتاب‌های درسی خواهیم داشت. مثلاً نمی‌دانیم دانش‌آموزان مردودی، در امتحانات شهریور قبول می‌شوند یا دوباره تکرار پایه خواهند داشت. همین یک مورد در برخی بی‌نظمی‌ها برای ثبت سفارش کتاب‌های درسی اثرگذار است. از خانواده‌ها که نگرانی نسبت به فرایند توزیع برایشان به وجود آمده عذرخواهی می‌کنم. هر مشکلی که به وجود آمد حتماً به ما از طریق سامانه فروش کتب اطلاع بدهند تا بررسی کنیم.

لطیفی با اشاره به اینکه پیش‌بینی ما، چاپ ۱۵۲ میلیون جلد کتاب درسی برای سال تحصیلی آینده است گفت: سالانه ۴۵ هزار تن کاغذ و ۴۳۰۰ تا ۴۵۰۰ تن مقوا برای چاپ کتب نیاز داریم که در سنوات گذشته مقوا ۱۰۰ درصد وارداتی بود و کاغذ هم عمدتاً وارد می‌شد. امسال با همت تولیدکنندگان داخلی، قرارداد تامین مقوا از شرکتهای داخلی را منعقد کردیم و ۳۰ هزار تن از کاغذ مورد نیاز را هم به شرکتهای داخلی سفارش تولید دادیم.

وی درباره ماندگاری کتاب‌های درسی گفت: این کاغذها معمولاً استاندارد استفاده یک ساله دارند و اگر بخواهیم کتاب‌ها ماندگاری بیشتری داشته باشند باید کیفیت کاغذها را بالا ببریم که فعلاً باتوجه به مجموعه شرایطی که داریم کتاب‌های درسی برای استفاده یک ساله چاپ می‌شوند. کاهش تعداد کتاب‌های درسی نیز از برنامه‌های اساسی است که مدنظر داریم. یکی دو طرح نیز برای سبک کردن وزن کتاب‌های درسی در دست مطالعه داریم.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی درباره محتوای کتب درسی گفت: اینکه کتاب درسی هر ساله بازبینی شود یک امر نشدنی است. کتاب درسی در بازه‌های زمانی مشخصی بازبینی و بررسی می‌شود که یا مشمول اصلاح و یا تغییر کلی می‌شود. معمولاً این بازه زمانی پنج و یا ۱۰ ساله است. ما باید فهم خوبی از ظرفیت و هویت کتاب درسی داشته باشیم و در همان چارچوب، تغییرات و اصلاحات لازم را انجام دهیم.

لطیفی افزود: اکنون در مقطعی قرار داریم که زمان تغییر بخش عمده‌ای از کتاب‌های درسی ما فرا رسیده است. نزدیک به ۱۰۰۰ عنوان کتاب درسی داریم که همه شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی را دربرمی‌گیرد که ۳۰۰ عنوان آن مربوط به دوره ابتدایی و متوسطه نظری است. اینکه هر ساله این عناوین با توجه به فرایند عظیمی که در چاپ کتب درسی داریم، بازنگری شوند، امکان‌پذیر نیست. ما براساس برنامه‌ریزی‌هایی می‌توانیم کتاب‌هایی را در اولویت و فوریت تغییر قرار دهیم.

وی با بیان اینکه براساس یک برنامه‌ریزی می‌توانیم نسبت به تغییر کتب درسی اقدام کنیم اظهار کرد: دو طرح کلان را پیگیری می‌کنیم. نخست تغییرات

و اصلاحاتی است که در برخی محورها و عناوین برای سال آینده در دست انجام داریم. تقریباً در تمام پایه‌های تحصیلی این تغییرات را داریم؛ البته تغییرات بنیادین و اساسی در تعداد کمتری از کتاب‌ها اتفاق می‌افتد. مثلاً یکی از مشکلاتی که در برخی کتب داریم و دانش‌آموزان احساس می‌کنند آموزش‌ها کاربردی نیستند به علت تمارین و تکالیف آن کتب است. در دروس مختلف و پایه‌های مختلف این فعالیت‌ها و تمارین را بازنگری می‌کنیم که بخشی از اصلاحات از این دست هستند.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی افزود: طرح کلان دیگری را دنبال می‌کنیم که بازنگری اساسی در کتاب‌های درسی در تمام دوره‌ها و شاخه‌های تحصیلی را مدنظر دارد و طرح سنگین‌تری است. پیش‌بینی ما این است که نتیجه‌اش از سال ۱۴۰۳ به مدارس خواهد رسید و تحولی مشابه آنچه در سال ۱۳۹۰ شکل گرفت از سال ۱۴۰۳ به وقوع خواهد پیوست.

لطیفی درباره کتاب‌های کمک درسی نیز نکاتی داشت و در این باره گفت: یکی از چالش‌های سنوات اخیر ما همین مسئله کتاب‌های کمک درسی و تستی بوده است. کنکور فاجعه‌ای است که سایه اش بر سر کتاب‌های درسی و اهداف آموزشی ما افتاده است. مدارس فرصت خود را بیشتر بر روی آموزش تست‌زنی و دروسی می‌گذارند که در کنکور ضریب دارد. همین موضوع دیگر دروس را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.

وی ادامه داد: کنکور، پدیده پیچیده‌ای است و نباید آن را ساده انگاری کرد. نوع ساختار بندی آموزش عالی ما به گونه ای است که نمی‌توان به راحتی علاجی برای آن پیدا کرد. از سوی دیگر این تلقی و فرهنگ در جامعه به وجود آمده که تنها راه موفقیت در کشور، ورود به آموزش عالی است و در فضایی زندگی می‌کنیم که مدرک دانشگاهی ارج و قربی دارد که آینده افراد را تحت تاثیر قرار می‌دهد، در حالی که این تنها مسیر کسب موفقیت نیست.

منبع: ایسنا